

INKWIET FIL-FAMILJA

(Dramm Soċjali fi 3 Atti)

Ta' ĠUZE' GALEA

PERSUNAGGI

Il-General George Fitzroy.

Klotilde, oħt il-General.

Sonja, bint il-General.

Oliver, bin il-General.

Sur Tumas, ħabib tal-General.

Robert Stanley, Tabib Militari.

Rudolf De Vere, Kaptan.

Imħallef.

Kurunell.

Rikardu, seftur.

Nies oħra: Fiżżjal, żewġ Surgenti, Waiter, Seftura,
Hbieb fil-Club.

Id-dramm huwa grajja ta' żmienna.

L-ewwel att jigr: fid-dar ta' General; il-palk juri sala b'tagh-mira mobbli kif imiss, fost il-ghamara jinktiegu: gabinett-radju, pjannu, settee, imwejjed bil-vażetti tal-fjuri fuqhom.

It-tieni att jigr fi Club.

Il-palk jista' jinqasam fi tnejn: in-naha ta' quddiem, sala u n-naha ta' wara bar. Fis-sala jidhru, fost huwejjeg oħra, pultruni, imwejjed bi qniepen fuqhom, u mejda bil-gazzetti.

Fil-bar ikun hemm bank tax-xorb, barman warajh u hafna hbieb jirorbu u jikkellmu.

It-tielet att isir fid-dar tal-General fis-sala ta' l-ewwel att.

L-EWWEL ATT

Sala fid-dar tal-General, fiha settee, pultruni, imwejjed bil-vażetti tal-fjuri fuqhom, gabinett-radju fuq naha waħda u pjannu fuq in-naha l-oħra. Fuq il-lemin hemm bieb li jagħti għal swali oħra u fuq ix-xellug bieb ieħor li jagħti għad-dahla tad-dar.

Il-General bil-qiegħda fuq pultruna ma' ġenb ir-radju, jaqra ittra, is-Sinjura Klotilde fuq is-settee taħdem il-kalzetta u Sonja ddoqq il-pjannu.

General :

(iferfer ittra fidu) Dak it-tifel se jibgħatni l-qabar; ilu jhabbatni minn meta kien għadu żgħir.

Klotilde :

Oliver dejjem għamel li daqqli mohhu; qatt ma sama' mili għednielu ahna.

General :

Qatt ma ta widen ta' dak li kont nixtieq minnu.

Sonja :

(iddur fuq il-banketta tal-pjanu) Papà, ma tistax tgħid li Oliver ma qishiex il-kebna tiegħek. Inti mhux dejjem hajjartu biex jaqbad il-hajja ta' suldat?

General :

(bis-sahna) Hajjartu jaqbad i-hajja ta' suldat, iżda mhux li jmur jidho! suldat bhal ulied il-baddiema u l-bdiewa. Ridtu jitgħallem biex jidho! Fizzjal mill-ewwel, halli grad wara l-iehor, jibqa' tiela' bħalma tlajt jien u bħalma telghu u lahqni niesna kollha ta' qabilna.

Klotilde :

Min kellu jgħidli li għad nara 'l bin hija suldat!

General :

Suldat! Habba suldat bla ma jgħisu hadd! Mn'Alla li ma għad-nix fis-sevizz. Min jaf x'kienu jgħidu shabi, il-Generali l-obra, meta j'singħu li ibni dabal suldat!

Klotilde :

Fost ir-razza tagħna kollha Oliver biss kellu jilbes uniformi bla ma għandu diutt igħib ix-xabja mdendla ma' qaddu!

Sonja :

Oliver għad jista' jgħaddi 'l quddiem u joghla 'l fuq.

Klotilde :

Għandu mnejn jilhaq kapural jew isir surgent!

General :

(jaqgħti daqqa b'idu fuq driegħ il-pultruna). Ibni kapural! Bin il-General George, Andrew, Patrick, Charles Fitzroy kapural! Għajb għall-familja tagħna kollha!

Sonja :

Billi wiehed ikun kapural ma jtabbax il-gieħ ta' razztu. Il-lun minn kapural, wiehed jista' jilhaq Fizzjal.

Klotilde :

Il-lum iż-żminijiet inqalbu, Fi żmien ma kinux isiru Fizzjali hliet ulied in-nobbli jew il-ghonja.

General :

Dawk kienu żminijiet!

Sonja :

(biex taqleb id-diskors), Papà, x'kitiblek f'dik l-ittra Oliver?

General :

Bagħat iġhidli li issa għadda għall-aħjar; qajmuh mis-sodda u jittanna li wara li jibagħtuh mill-isptar jagħtuh xi erbat ijiem frank biex iqattagħhom id-dar magħna.

Sonja :

Kemm se nifrah meta nargħa nara 'i hija magħna! Wara dak il-periklu li għadda minnu, għandna xorti kbira li se nerggħu naraw fostna 'l Oliver qawwi u shih. Ma tixtiqux jaasal bla dewmien, Papà?

General :

Nixtiequ jaasal il-lum qabel għada, izda ibagħtu għidulu biex ma jgħix quddiem liebes ta' suldat.

Klotilde :

(thares lejn l-arloġġ ta' idha) Wasal hin l-aħbarijiet, *(lill-General)* Il-lum na trid x'isma l-aħbarijiet, Ġorġ?

(Il-General jiftah ir-radju u jibda jdawwar il-pum sakemm isib l-istazzjon li jxattieg).

(Mir-radju jinstemgħu jirrandru l-aħbarijiet ta' jum, Wara l-aħbarijiet tinstama' din ir-randira:)

"Ftit fuq waslu f'din il-belt tliet Fizzjali li nbagħtu lura minn fuq il-fruntiera għax naqsu minn dmirhom u wrew ruħhom bla hila; issa ma jdmux ma jgħaddu Qorti Marzjali."

Sonja :

Tara x'isarrfu l-Fizzjali, Papà! Mhux aħjar Oliver hu suldat milli, Alla jhares qatt, kien Fizzjal bħal dawk?!

General :

(imbaqbaq), Dan li jgħri ta'li qegħdin ilahhqu Fizzjali nies li kienu suldati.

Klotilde :

Fizzjali kienu dawk ta' żmien! Kull raġel qisu paladin, iżejnu triq; kollha wlied in-nobbli.

General :

Mlux bhal Pizzjali tal-lum, qishom irgjel tat-tiben lebsin l-uniformi.

Sonja :

Jiġifieri, Papà, ma ghandekx ghax tebdha bi kbira jekk Oliver ma sarx wiehed minnhom!

General :

(*iqum bis-sahna u jhabbal siequ ma' l-art—lil Sonja*). Inti biex taqbez ghal huk trid titkellem fuq hwejjeg li ma tifhimx fihom. Ghalxejn ngħidlek biez ma tindahalx fejn ma jesghekx, kull darba taqbez u tgħid tieghek; qisek tagħmlu b'ax tifnini! Sahta! (*johroġ imbaqbaq*).

Klotilde :

(*lil Sonja*). Intom iż-żgħażaġh tal-lum ma ghandkom l-ebda rispett għall-kbar; kull ma tgħidu biez tkidduna. (*Tiġbor is-suf tal-kalzetta u tohroġ imqita*).

(*Sonja tibqa' lilgħab għal ri ftit mar-radju, imbagħad tmur tirranġa l-fjuri fil-vażett ta' fuq il-mejda.—Tinstama' l-ganpicna tal-bieb ta' barra oċempe!*—*Sonja tidhol bil-lajma fil-kamra tal-ġenb issejjaħ lis-seftur Rikardu biex imur jara min ġie*).

Rikardu :

(*jidhol mill-bieb li jagħti għan-naħa ta' barra u jiegaf ma' ġenb il-korxa tal-bieb biez jagħmel il-wisa' lis-Sur Tumas*). Għaddi, Sur Tumas, għaddi. Il-General dalwaqt jinzel jarak. Daż-żmien is-sinjur ma tantx jifrah biż-żjajjar, iżda għalik il-bieb dejjem miftuħ.

Sur Tumas :

Il-General dan l-abbar ma nafx kif qieghed narali.

Rikardu :

Kemm ilu li ibnu dahal suldat, il-General ma jrid jaf b'xejn; waqghet bruda kbira fuqu li thassibni.

Sur Tumas :

(*imur joqghod bil-qieghda fuq pultruna*). Mela wasalt tajjeb. Ġibt abbar li jjeħu pjaċir biha l-General.

Rikardu :

Abbar tajba?

Sur Tumas :

U kemm!

Rikardu :

Fuq ibnu?

Sur Tumas :

Fuq bintu.

Rikardu :

(*bil-herqa*). Fuq Sonja.

Sur Tumas :

(*qilfa' fuq Rikardu harsa li tjišser hafna*). Żagħżuġh qisu paladin, tifel sewwa u ma jonqsu xejn; Kaptan, fuq ruħu jżejjen uniformi, ma ilux li wasal lura minn fuq il-frontiera; iħobb lil Sonja duqs id-dawl ta' għajnejh, ilu bi ħsiebha żmien twil. Kemm se tkun hienja miegħu dik it-tfajla.

Rikardu :

Sonja wkoll miġnema warajh, kellha seba' mitt sena biex jargħu lura mill-frontiera.

Sur Tumas :

(*mistagħqeb*). Mela Sonja tafu?

Rikardu :

Sonja u t-tabib ilhom żmien twil jinhabbu.

Sur Tumas :

(*aktar mistagħqeb*). X'tabib?

Rikardu :

It-tabib Robert Stanley, dak li issa daħal fl-armata u laħaq Kaptan Tabib tar-Riġment.

Sur Tumas :

(*jinferx jidhak*). X'tabib ta' rasek!

General :

(*jidhol il-Genera! mill-bieb li jagħti għas-surali l-oħra tad-dar*)
(*Cmur jichu b'id is-Sur Tumas*). Sur Tumas merħba bik; x'giebek dal-ghodu?

Rikardu :

Aħbar tajba, sinjur, (*minn taħt ilsien*) Halli mmur ngħarraf b'kollox lis-sinjura. Kemm sejra tiegħu pjaċir. (*Rikardu jōħroġ mill-bieb minn harġet Sonja*).

General :

(*jigbed siġġr u joqgħod bil-qiegħda hdejn is-Sur Tumas*). Aħbar tajba, Tom? Bħalissa nixtieqha xi aħbar tajba daqs kemm kelli nkwieta dan l-aħbar.

Sur Tumas :

Mela iflah widnejk biex tisma' ahbar li tferrahlek qalbek. Il-Kaptan Rudolf De Vere tafu?

General :

Smajt min isemmih. Ta' De Vere nies maghrufin.

Sur Tumas :

Famiġja mill-aktar nobbli; nisel li jghodd mijiet ta' snin. Il-Kaptan Rudolf żagħżuġh ma jonqsu xejn. Fizzjal iġib għira.

General :

Qatt ma Itqajt miegħu.

Sur Tumas :

Kemm jixtieq jarak. Kemm jixtieq ikellmek.

General :

(*mhasseb*). Jixtieq jarani?

Sur Tumas :

(*bi tbiissima*). Għax De Vere jhoss ruhu mitluf wara Sonja u jixtieq jitlobbiha b'għarusa tiegħu.

General :

(*uniblugh*). Imma... imma...

Sur Tumas :

(*bil-hatfa*). Hallik mil-imma. Żagħżuġh bħal dak ma għandekx għalfejn toqgħod talsibha darbtejn biex tgħarrsu lil bintek. Min jaf kemm hawn min jixtiequ. Nagħmel imħatra li hawn min irid iħallas ma nafx kemm biex ikollu l-gieħ jithallat ma' ta' De Vere.

General :

Issa nara Sonja x'jidhrilha.

Sur Tumas :

Sonja ma jmisshiex tgħid le għal għarus bħal dak. Xi trid aktar? Rudolf Fizzjal li għad iġbaddi 'l quddiem; żagħżuġh għani ma jonqsu xejn.

General :

Binti anqas ma hi nieqsa minn xi haga, u jekk ma thossx għibda lejn De Vere ma nistax ingaġġalha tiegħu.

Sur Tumas :

Nahseb li xi għibda bejniethom hemm.

General :

De Vere jafha lil Sonja?

Sur Tumas :

Mili nista' n'fhem jafha u ilu bi hsiebha; għadu bilkemm raġa' lura minn fuq il-fruntiera u ma li wasal l-ewwel hsieb tiegħu kien li jitgharras ma' Sonja.

General :

Dan il-Kaptan De Vere kif holom b'Sonja? Biex wasal sa hawn nahseb li ilu jafha. U dik Sonja taf x'fiha! għandha mnejn illa tkeftu nafha u ien ma naf b'xejn.

Sur Tumas :

De Vere fizza l-nobbli u għandu min jaqilgħu, għad iġġaddi l-quddiem u jilhaq fil-ghoġ. Malli s-Sinjura Klotide tkun taf bih tara kemm tiegħu pjaċi.

General :

Dik meta tsemmilha n-nobbli ma hemmx fejn tasal iżjed, mur ara kemm se tifrax meta ngħidilha li 'l Sonja baġġat joħtobha bin wahda mill-aqwa familji; minn dejjem din kienet ix-xewqa ta' Klotide li tara l-familja tagħna mħallta ma' oħra għolja u ta' gieh!

Sur Tumas :

Dawk ta' De Vere ma jksirhom hadd u l-Kaptan Rudolf ma hawnx bħalu.

General :

(Cwara li jidur jabsibha xi ftit). Nixtieg niltaqa' mal-Kaptan De Vere.

Sur Tumas :

Halli fi h'siebi; il-lejla nlaqqagħkom. Inti x'hin tkun il-Club?

General :

Wara nofs in-nhar dejjem immur.

Sur Tumas :

Me la l-lejla niltaqgħu hemm u nixorbu t-tlieta flimkien. Issa sejjer inballik *(iqum u jiehu b'idejn il-General, li jqum ukoll)*. Sahha u tinsix li l-lejla niltaqgħu.

(Is-sur Tumas johroġ).

(Il-General jinrtehet bil-qiegħda fuq pultruna, itella' sieg fuq oħra, johroġ il-kaxxa tas-sigarretti, iqabbad sigarrett u jibda jidhhan bil-lajma, imbagħad jibda jahseb).

(Tidhol Sonja ferrihija u dahkana).

Sonja :

Papà! Papà! Tassew dak li qalli Rikardu?

General :

X' qattek?

Sonja :

Qalli li s-Sur Tumas għe jkellmek fuq il-għarus tiegħi...

General :

Għe ikellimni fuq wieħed li jixtieq jingħarras miegħek. Mur obsor għalik! ilek tħares lejħ ħafna u lili ma turini xejn!

(Sonja tħoss utiħa mistħija).

Isa, isa, toqgħodx tħammari wiċċek; għaltaparsi qiegħda tis-
thi! Tħseb li ma nafx li qalbek trid ittir bil-ferħ?

Sonja :

Papà, ma nafx x' nibda ngħid.

General :

(Qum u jmur jihu b' id bintu u iġagħalha toqgħod bil-qiegħda fuq is-sufan ma' għenbu). Jigħier kontu tinħabbu bil-moħbi u lili qatt ma wrejtni b' xejn. X, kemm ilek tafu lil dan il-maħbub tiegħek?

Sonja :

Kier għadu student.

General :

Mela i-kom għal xulxin. Dan kif lili qatt ma tarraftli kelma fuqu?

Sonja :

Għax de'jem b'zajt li ma tkunx kuntent biħ

General :

Anqas liz-zija Klotilde ma wrejt b'din l-imħabba tiegħek?

Sonja :

Dik akta: b'zajt minnha, daqs kemm għandha rasha minnija bil-frugħa.

General :

(wara li jibqa' hosbien għal xi ftit). Qalbi tgħidli li jħobbok dan il-Fizzjal, iadarba malli reġa' lura mit-taqbid mal-għadu, ħaseb biex jibgħat jitlobni ngħarrsek miegħu.

Sonja :

*(bil-ħrara). Robert iħobbni daqs id-dawl ta' għajnejħ. Miġ-
nun għalija.*

General :

(mistagħqeb u mfantas). Robert! Robert, għidit?

Sonja :

It-Tabib Robert Stanley, dak li issa lahaq Tabib-Kaptan il-Armata u għadu kemm raġa' lura għal ftit tal-mistrieħ.

General :

(iġholli lehnun). U min semmihulek lit-Tabib Stanley?

Sonja :

Rikardu għadu kemm galli li ġie s-Sur Tumas għax bagħtu jkellmek it-Tabib Robert Stanley.

General :

(iġleġ is-sabar). Dan it-Tabib Robert Stanley min hu? Min jafu?! Min semmieħ?!?

Sonja :

(m'staġġba). Mhux inti għadek kemm għidtl li bagħat joh-tobni Fizzjal għadu kemm jaasal minn fuq il-fruntiera?

General :

Imma jien ma semmejtlekx tabib! Mela jien irridek titgħarras ma' tabib! Jien irridek tieħu zaġġżuġħ nobbli, bin waħda mil-aqwa familji, Fizzjal ta' ġieħ li għad joġħla u jgħaddi 'l quddiem. bħalma hu l-Kaptan Rudolf De Vere dak li bagħat jitlobok b'għarusa tieġħu mas-Sur Tumas.

Sonja :

(mibluġħa u ttemtem). Dan il-bniedem ma nafux. Qatt ma rajtu.

General :

(bil-halfa). Tibda tarah issa!

Sonja :

Imma jien ma nistax inħobbu; qalbi tajtha lil haddieħor.

General :

(imgħadaab). Lil min? Lil dak it-tabib li semmejtli? M'intix taħseb li se nħallik titgħarras mieġħu. hux?!

Sonja :

Għaliex, Papà?

General :

Għax ma rridx narek nieqsa mill-qima u l-ġieħ, ma rridekx tintrabat ma' naqra ta' tabib li ma jafu hadd u tgħaddi haġtek qalb il-morda u l-irwejjaħ tad-disinfettanti.

Sonja :

Izda jiena nħobb lil Robert u qalbi marbuta mieġħu.

General:

Ma tisthix tgħid li qalbek ma b'buta ma' bniedem bħa' dak, bla isem, bla titlu! 'Mnalla li kienet il-gwerra biex libes uniformi! Malli tispicċa l-gwerra jarga' jaqa' għat-termometru u għar-riċetti ta' l-uġigh ta' zaqq!

Sonja:

Papà, qieghed tweggagh li qa bi. (*Sonja tibda toffoq*).
(*Is-Sinjura Klotilde tidhol mill-bieb tal-ġenb*).

Klotilde:

X'inqala' dan il-għajjat kollu? (*thares lejn Sonja*). Ni g'alek Sonja, għax qieghda tibki?

General:

Dawn uliedi sa jibagħtuni l-qabar! L-ewwel it-tifel mar dahal suldat, issa din trid tagħmel ta' rasha.

Klotilde:

(*tersaq lejn Sonja tmellsilha rasha*). X'inqala' issa? Għax qieghda thabbtu lill-papà!

General:

Għadu kemm ġie s-Sur Tumas bl-ahbar li l-Kaptan Rudolf De Vere jixtieq jitgħarras ma' Sonja u hija ma tridx taf bih għax għandha wiehed ieħor, daqsxejn ta' tabib li ma jafu hadd.

Klotilde:

(*bil-herqa*). De Vere? Rudolf De Vere! Dawk ta' De Vere magħrufin bhala nies mill-aktar nobbli. Isimhom wiehed mill-ewlenin li jidhru fid-De Gotha u fid-Debrett. X'għieh ikun għalina jekk nitballtu magħhom!

General:

Imma din is-sinjura ma tridx taf b'hom.

Klotilde:

(*iddur bil-herra fuq Sonja*). Ma tridx taf bil-Kaptan De Vere? Mela tift mehħok! Mela ma għandekx ambizzjoni! Mela ma tagħrafx it-tajjeb mill-ħazin!

Sonja:

(*toffoq*). Ma nafux, ma nistax inhobbu.

General:

Rabtet qaibha ma' naqqa ta' tabib, li dahal fil-militar kemm ilha l-gwerra, wiehed li ma jafu hadd, li qatt ma ssemma' b'xejn!

Klotilde:

Min hu dan it-tabib?

Sonja :

Dottor Robert Stanley.

Klotilde :

Dak li kien ipogġi f'din l-ispjèze:ija f'it il fuq minna. Għalhekk qabel il-gwerra kont ta' sikwit narah għadde minn quddiemna. Ma tridx jaqaw thalib it-Tabib Stanley mal-Kaptan De Vere?

Sonja :

(*thoss*). Għaliya t-Tabib Stanley jiswa daqs mitt elf De Vere. Robert żaghżugh ta' gherf u hila; tghallem, ha l-lawrija u lahaq tabib b'hiltu biss; ma għandu bżonn ta' hadd. Jista' jersaq b'wiċċu minn quddiem kull fejn irid bla ma jhoss ruhu anqas minn haddieho. X'għandu jaqilgħu lil Kaptan taqtkom? Għax kunjomu De Vere taħsbu li n-nies għandhom imejlu rashom quddiemu? Intom għandkom raskom minn il-bni, nobbiltà u sinjurija; il-lum dawn ma jsarrfu xejn, il-lum il-bniedem jin-għadd b'kenm jiswa hu u mhux b'rihet xi antenat tiegħu li għex mijiet ta' snin qablu.

Klotilde :

(*bil-hanqa*). Iskot, ma tafx x'inti tgħid.

Sonja :

Naf x'jiena ngħid aktar milli taf int. Inti kif tista' titkellem fuq il-hanqa tal-lum meta mohħok u hsiebek medhijin fuq hmerriet ta' kburija fiergħa u dawwriet boloh ta' mitejn sena ilu.

Klotilde :

(*tilmashan*). Dan li jonqos issa ċċanfarni u tghajjarni biex iġġib ruhek għalkol'ox bħat-tfajliet tal-lum. Jaqaw it-tabib tiegħek għallmek tizzarġan u twieġeb b'din il-kobrija kollha?

General :

(*b'x iberred*). Klotilde taqtkix widen għall-kliem ta' Sonja. Hija ma tridx twegġaghlek qalbek.

Klotilde :

(*tichu għaliha*). Sonja trid twegġaghli qalbi, trid tregħexni, trid iċċekkinni; imma jien ma bihsiebnix noqgħod għal dan; ma tridx inkellimha aktar, ma tridx naraha aktar b'għajnejja.

(*Klotilde tohroj b'dagħdigha*).

General :

Tara kif ksirtilha qalbha lil zitek?

Sonja :

Papà ahfirli, imma ma flabtx inhalliha tnaqdar lil min thobb qalbi.

General :

Issa se jitilghul lili wkoll! Ma rridx nisinghek itteni darba ohra li qalbek tajtha lil dak il-mingħul ta' tabib! Jihtiegħlek tinsieh; jihtiegħlek twarrbu minn quddiem għajnejk. Isma' sewwa x'qiegħed inwissik: jihtiegħlek tinsieh lit-Tabib Stanley darba għal dejjem għax għada jew pitgħada l-Kaptan De Vere jidhol f'din id-dar bhala għarus tiegħek.

Sonja :

(imbikkija). Papà, trid issallabni għal għouri! Ma tarax li ma nistax nintrabat ma' bniedem li ma nħobbux?

General :

Issa jidhirlek li ma thobbux lil Kaptan De Vere għax għad għandek rasek minnija bit-Tabib Stanley, imma meta ssir tafu u tidrah lil Kaptan, tara kif tingibed lejli u tbierek lili li ma hal-lejtekx tintilef fil-hmerijiet.

Sonja :

Papà jekk twebbes rasek iggagħalni ma nismax minnek.

General :

(jitlef is-sabar u jshon). Hekk ikoħok tisma minni u tagħmel dak li nordnalek! Lil għadu hadd ma qalli le meta ordnajt li ssir xi haġa.

Sonja :

Jisgħobbija, papà, li qiegħed tqisni xi wieħed mis-suldati li kellek tahtek. *(Sonja tohroġ magħdura u liebta)*.

(Il-General idur mal-kamra, daqqa jieqaf u daqqa jħabbat saqajh ma' l-art; jikkellem wahdu u mahnuq bid-dagħdigha)

General :

Saħta fuq it-tfal tal-lum! Humna jidbrilhom li għandhom jagħmel dak li jdoqqilhom moħhom; qatt ma joqogħdu għat-twis-sijiet ta' missierhom; iriduha ta' rajhom f'idejhom. Imma jiena lil Sonja minix se nħalliha tagħmel dak li trid hi! Hekka lil De Vere jkollha tieħu; hekk jkollha titilq li tabib! U dak ix-xitan ta' tabib fejn sabha lil Sonja? Min laqqagħhulha? *(jagħti daqqa fuq għinnu)*. Żgur Rikardu laqqagħhom! Dak is-seksiek hażin daqs tengħuda, moħhu dejjem iberren biex jara x'jaqla' u jħawwad ha'li jdabbar xi haġa; nagħmel imħatra li hu webbei

li, Sonja b'dak ix-xifajk ta' tabib. Halli naraw nilwilux għonqu. (*General iċċempel qanpiena bis-saħħa u iġħajjat*). Rikardu! Rikardu!

(*Rikardu jidhol jġiri u jicqaf iebes quddiem il-General qisu suidat*).

Rikardu :

Hawn sinjur.

General :

(*inqit*). X'mort tghidilha lil Sonja fuq li ġie s-Sur Tumas?

Rikardu :

Ntaqt inkun l-ewwel wieħed li nagħtilha l-aħbar ta' ferh lis-sinjurina għax naf kemm tħobb lil Doctor Stanley?

General :

(*bis-saħħa*). Dottor Stanley tax-xjaten! Min hollmok bid-Dottor Stanley?

Rikardu :

(*mib'ugħ*). Is-Sur Tumas qa.li li ġie jkellmek fuq wieħed Fizzjal li jħobb lil Sonja daqs id-dawl ta' għajnejh li ilu bi hsiebha żmien twil.

General :

Lit-Tabib Stanley min semmihulek?

Rikardu :

It-Tabib Stanley ilu hafna bi hsieb Sonja, issa dabal mal-Mikitar u lahaq Kaptan.

General :

(*jtitilgħulu u jagħti daqqa b'idu fuq il-mejda*). Hmar bla mohħ! Bahnan bla ras! U inti fejn taf li t-Tabib Stanley jħobb lil Sonja?

Rikardu :

(*mif'eul u jtemtem*). Għax... għax naf.

General :

Kont taqdlh biex twassallu l-ittri għal Sonja; hux tassew?

Rikardu :

(*ilaqlaq*). Ni darba ġie li wassaltli xi risposta.

General :

Dan ix-xogħol kemm ilu sejjer?

Rikardu :

Sonja u t-Tabib ilhom is-smin għal xulxin, minn meta hu kien għadu student fl-Università.

General :

Mela inti ilek is-snin tghaddi ż-żmien bija; ilek qatigh taq-dihom bil-moħbi u ġġenninhom għal xulxin. Hux int hajjartha lil Sonja?! Hux int webbita bit-Tabib, ja hatba tax-xitan?!

Rikardu :

Sonja ma għandhiex għalfejn min ihajjarha għat-Tabib daqs kemm thobbu.

General :

Oħroġli l barra minn hawn, ja kibxi, qarrieq. Allajħares nisimgħek issemmi t-Tabib Stanley f'din id-dar għax b'rasek idur!

(Rikardu jidher kiebi u mismut. Il-General jibqa' b'idu mcr-fugħa juri l-bieb lil Rikardu.)

J:nzel is-siparju.

(Jissokta)